אלא לאו דליכא עדים. עדי מסירה ואע"ג דרחה: **וקתני אומן מהימן.** דקתני על בעה"ב להביא ראיה כרבה ופיבתא דתמר לא מהימן היכא דרחה: **דליכא עדים ולא רחה.** ודברי הכל מהימן דמלי אמר "לא היו דברים מעולם": **הא אחר.** איכא בעלמא דלאו אומן: **סיבי דמי.** דבאומן אין לו חזקה ואחר יש לו חזקה: **אי דאיכא עדים.** אמסר בעה"ב לאומן בפניהם והוא דרחה הבלים עכשיו בידו א"כ היאך דייקינן אחר יש לו חזקה הא כיון דאיכא עדים דבתורת פקדון בא לידו וגם רואין אותו עכשיו בידו דלא מלי למימר "החזרתיו לך" הא ודאי לא מהימן לומר "לקוח הוא בידי" דמאי שנא מתרים ואפוטרופוס שאין יכולין לומר "לקוח הוא בידי", והא ליכא למימר דבאיכא עדים ולא רחה מיירי והלכך אחר מהימן, הא אפילו אומן נמי מהימן לדברי הכל דהא לוקמינן לעיל המפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים ומינו דמלי אמר "החזרתיו לך" כי אמר נמי "לקוח הוא בידי" מהימן: **אלא לאו דליכא עדים.** בשעת מסירה והלכך אע"ג דרואין אותו בידו דאחר יש לו חזקה דכיון דלאו אומן יכול לומר לקוח הוא בידי כדין כל הקונין מטלטלין מחבריהן שאין צריכין עדים אלא מכיון שהוא מוחזק בו יכול לומר "שלי הוא שלקחתיו ממך": **וקתני אומן אין לו חזקה.** היכא דליכא עדים: **מיבעיא דרבה.** דאמר לעולם מהימן אומן עד דאיכא תרתי. והשתא שמעינן מהכא דהמפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים דהא דבר ביה רבה לגבי דאבוי ובהמוכר את הבית לקמן (דף ע') פסקינן שאפילו המפקיד אצל חבירו בשטר אין צריך להחזיר לו בעדים ומדקאמר גמרא מ' דאיכא עדים אחר אמאי מהימן מיבעי שמעינן שהמפקיד אצל חבירו בעדים ועדיין יש לפקפק בידו לפניו שאינו יכול לטעון החזרתיו לך (ד) ולטעון שמכרו לי אח"כ ב) אינו נאמן וה"מ בשרחה ותפס אבל אם לא רחה (ותפס) מהימן מינו דאי בעי אמר החזרתיו לך כי אמר מכרת אותם לי נאמן ובשבועה וה"מ שהמפקיד אצל בעדים אבל אם רחה טליתו ביד חבירו ומכירין בו עדים שהיה של זה הטוען לזה מה טיבו אצלך ואמר לו לקוח הוא בידי הוא נאמן דאין זה נאמן לומר הפקדתיו אצלך מאחר שאין לו עדים וה"מ שמצא טליתו ביד חבירו שאינו אומן אבל רחה טליתו ביד אומן ואמר אומן לקוח הוא בידי אינו נאמן אא"כ יש לו עדים שלקחו מזה בפניהם (וכא הלה ונטל את שלו) ואע"פ אינו מסר לו בעדים אבל אם לא רחהו בידו נאמן האומן לומר לקוח הוא בידי ואע"פ שמסר לו בעדים דמינו דמלי טעין החזרתיו לך כי אמר נמי לקוח הוא בידי נאמן וה"מ דאומן אין לו חזקה בכלים שאותו אומן רלוי לתקן כגון לגבע בגד לגדוב וטלית לכובס וכן חנוק וכל בגדים כגי כיבוס ולעבדן עורות וה"מ שיש חילוק בין אומן לבעל הבית בדברים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר אבל דברים העשויין להשאיל ולהשכיר ל"ש אומן ול"ש כל אדם אם אמר לקוחין הן בידי אינו נאמן בשמ' שבועות (דף מז): **כבית האומן.** שנתן לו האומן טלית של אדם אחר: **כ"ז שישמש בכן.** עד שיבא הלה ואותו שנטל טליתו של זה נתן לו זה מדעת: **אמר רב חייא.** טעם דרישא בא לפרש מאי שנא מספיקא וכי אין אדם עשוי כו' והלכך איכא למימר שהאומן מכר טלית (ה) (אחת) שהוא מתקן במלות בעל הבית שלוה לו למוכרו ושעה האומן ומכר טליתו של זה ונתן לו טלית אחרת מדעת עד שיחזיר לו את שלו וכיון דמדעתו נתן לו מותר להשתמש בה מה שאין כן בבית האבל ובבית המשתה: **ל"ש.** דמותר להשתמש אלא שנתן לו האומן: **לא אמרן.** דאם נתן הוא מותר להשתמש בו אלא דאמר ליה "הילך טלית זו" דאיכא למימר דלהכי לא אמר ליה "טליתך" שאין זו שלו ומדעת: **רמאי דמומבדיתא.** האומנין שמביאין להן בגדים לתקן כדאמרינן התם (חולין דף קכז.) פומבדיתא לוויך אמר אמר ליה: **אמר ליה.** בעל הבית (ו): **הב לי סרבלאי.** טליתי שמסרתי לך לתקן: **דמזיגה נבר.** בגד אחד ראוי והוא שלי ומיהו הבגדים אין מכירין בו יפה: **לאיברא לא מפיקנא ליה.** בחמת לא תוליתו בשביל טעותיך של הבל אראה לך ממון אתקיים ודאי הבגדים אלא שמים מתכוין אלא לגזוב אם עליהם חבירו מתכוין: **שפיר קאמר ליה.** האומן, כך הסיב רבא לחביו, שאתי"ם שרמתים הן הדין עמהם לחפי' כשרים שבישראל יכולין לטעון כן: רחה

א) [תוספתא כ"ק פ"י פ"ב] ב) לו משכנו. כ"ל ג) נ"ל לאוקמי. כ"מ: ד) ר"מ מ"ו:

מ"ל מאומן

* שבאמת קבל הלוה לאמיר

** כל האומן שקבל הלוה לאמר שלוה כו' אינו לאחרון

נוסח נתתי לך בלים בלים: אם בבית האומן אם בבית האבל

הגהות הב"ח

(א) גמ' (אמר רב אסי יתיבנא קמיה דמכיבי ואמר לי הא"מ וכ"ב ס"ת והיא ג"י רשב"ם אמר רבי חייא וכי זכו': (ב) שם כב לי סרבלאי א"ל לא כן יון: (ג) שם פשיר קאמר ליה מ"ם רחה. ל"כ ג"י מוס: (ד) רשב"ם ד"ה תיובתא וכו' המזרתיו לך ועוטן שמכרו לי אח"כ לו שמכרו לי מיירי אינו נאמן: (ה) ד"ה אמר רב חייא וכו' טלית אחר שהוא: (ו) ד"ה אמר ליה בשל בכיה לאומן סס"ד:

נוסח ראמר נמומבדיתא אומנים (בבגדאד) ריגים לבסור ולא מאמינים לאנשי "ראה" לדיות

מהגה

הגהות הגר"א ע"ז ד' אומנים להבגדים ע"ז אומנים ותגדיים

אלא לאו דליכא עדים ולקתני אומן מהימן מינו דאי בעי א"ל "לקוחה היא בידי" מהימן נמי אאגרי הלא, "לעולם דליכא עדים" והוא דלא רחה אמר ר"נ בר יצחק אומן אין לו חזקה אומן הוא דאין לו חזקה, הא אחר יש לו חזקה ה"ד: אי דאיכא עדים, אחר אמאי יש לו חזקה, אלא לאו דליכא עדים ולקתני "אומן אין לו חזקה" תיובתא דרבה תיובתא: ת"ר א) נתחלפו לו כלים בכלים: בבית האומן הרי זה ישתמש בהן עד שיבא הלה ויטול את שלו, בבית האבל או בבית המשתה הרי זה לא ישתמש בהן עד שיבא הלה ויטול את שלו מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא? (ו) אמר רב: הוה יתיבנא קמיה דחכיבי ואמר לי "וכי אין אדם עשוי לומר לאומן-מכור לי טליתי" אמר רב חייא בריה דר"נ דלא שני אלא הוא אבל אשתו ובניו לא, והוא נמי לא אמרן אלא דא"ל "טלית" סתם אבל "טליתך" לא, הא' טלית דידיה הוא. א"ל אביי לרבא הא אחוי לך רמאי דפומבדיתא מאי עבדי: א"ל "הב לי סרבלאי" (ג) "לא היו דברים מעולם", הא אית לי סהדי דחזיוה גבך" אמר ליה "ההוא אחרינא הוה", אפקניה ונחזוינהו, אמר ליה "איברא לא מפיקנא ליה" אמר רבא ישפיר קאמר ליה (ג)

לר"י מאר רחוק על כן לא כתבתיו: **וכי** אין אדם עשוי לומר לאומן מכור לי טליתי. וטעה אומן ומכר את של זה שהיה סבור למכור את של חבירו ונתן לו את של חבירו תחתיו אבל אם לא היה עשוי לומר לאומן למכור לא היה מוחר מחמת שטעה אומן ונתן את שלו לחבירו דהוי כנתחלפו לו בבית האבל או בבית המשתה וסופו שיחזיר חבירו את שלו לאומן ויחזור ויטבע ממנו טליתו:

הא אית לי סהדי דחזיוה גבך. פי' טלית שהוא בו סימנים כעין שלו ולא שהיה להם טביעות עין שהיו מכירים שהיא שלו:

שפיר קאמר ליה. דלא מצוי רחה מ"ו דרחה תניא תימה לרש"ל דמאי בעי למימר אי בעי למימר שפיר קאמר דלא מצוי ליה רחה דלא בעי לאפוקי דנחזייה דמה צריך למימר עלה רחה תניא פשיטא דאי מפיק ליה ויכירוה שהיא שלו דחייב להחזיר שהרי כפר ואמר לא היו דברים מעולם ורחה לו לפרש הכי שפיר קאמר כלומר שטוען טענה זו לא היו דברים מעולם דעל ידי כך לא מצוי ליה רחה הואיל ולעדים לא היה בה טביעות עין ויכול לומר אחר היה אבל אי הוה טעין לקוח הוא בידי לא היה נאמן דאין לו עוד מיגו דאי בעי אמר החזרתיו לך אי לא היו דברים מעולם דירא לומר כן הואיל ויש עדים שרחו טליתו כאותו שהוא שלו בידו והשתא אתי שפיר דקאמר מ"ו רחה תניא כלומר אע"פ שאינה רחיה גמורה של טביעות עין אלא שהיו בה סימנין כמו שלו דרחה דקתני בברייתא משמע ליה בכל ענין רחיה ד) (גמורה) אינו נאמן לומר לקוח הוא בידי:

שלה

אלא אלא לאו דליכא עדים ולקתני אומן מהימן מינו דאי בעי א"ל "לקוחה היא בידי" מהימן נמי אאגרי הלא, "לעולם דליכא עדים" והוא דלא רחה אמר ר"נ בר יצחק אומן אין לו חזקה אומן הוא דאין לו חזקה, הא אחר יש לו חזקה ה"ד: אי דאיכא עדים, אחר אמאי יש לו חזקה, אלא לאו דליכא עדים ולקתני "אומן אין לו חזקה" תיובתא דרבה תיובתא: ת"ר א) נתחלפו לו כלים בכלים: בבית האומן הרי זה ישתמש בהן עד שיבא הלה ויטול את שלו, בבית האבל או בבית המשתה הרי זה לא ישתמש בהן עד שיבא הלה ויטול את שלו מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא? (ו) אמר רב: הוה יתיבנא קמיה דחכיבי ואמר לי "וכי אין אדם עשוי לומר לאומן-מכור לי טליתי" אמר רב חייא בריה דר"נ דלא שני אלא הוא אבל אשתו ובניו לא, והוא נמי לא אמרן אלא דא"ל "טלית" סתם אבל "טליתך" לא, הא' טלית דידיה הוא. א"ל אביי לרבא הא אחוי לך רמאי דפומבדיתא מאי עבדי: א"ל "הב לי סרבלאי" (ג) "לא היו דברים מעולם", הא אית לי סהדי דחזיוה גבך" אמר ליה "ההוא אחרינא הוה", אפקניה ונחזוינהו, אמר ליה "איברא לא מפיקנא ליה" אמר רבא ישפיר קאמר ליה (ג)

ראה

אי דאיכא עדים אחר אמאי יש לו חזקה. וגרסה דברחה מיירי דאי בלא רחה אומן נמי יש לו חזקה מינו דאי בעי אמר החזרתיו לך דאין צריך להחזיר לו בעדים אלא דאי ודאי ברחה מיירי א"כ אחר אמאי יש לו חזקה כיון דאיכא עדים דבתורת פקדון בא לידו ולא מצי למיטען נמי החזרתיו לך שהרי רחה ופר"ש גרחה מ"מ רחה. ל"כ ג"י מוס: דלא מצוי ליה רחה: (ד) רשב"ם ד"ה תיובתא וכו' המזרתיו לך ועוטן שמכרו לי אח"כ לו שמכרו לי מיירי אינו נאמן: (ה) ד"ה אמר רב חייא וכו' טלית אחר שהוא: (ו) ד"ה אמר ליה בשל בכיה לאומן סס"ד:

נוסח ראמר נמומבדיתא אומנים (בבגדאד) ריגים לבסור ולא מאמינים לאנשי "ראה" לדיות

מהגה

הגהות הגר"א ע"ז ד' אומנים להבגדים ע"ז אומנים ותגדיים

קנז א מיי' פ"ט מהל' טוען הל' ב סמג עשין לב טוש"ע מ"מ סי' סט סעיף ד:

קנח ב מיי' פ"ו מהל' גזילה הל' ו סמג עשין עג טוש"ע מ"מ סי' קלו סעיף ח:

קנט ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

קס ד ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:

קסא ו מיי' פ"ט מהל' טוען הל' ח סמג עשין לב טוש"ע מ"מ סי' קלד סעיף ב:

אלא לאו דליכא עדים. הקשה ריב"ם דהיכי מלי ג) לאוקמי דבליכא עדים אם כן אמאי בזמנו נשבע וטוען הא אמרינן ברים כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) דאם שכרו אצל בעדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מטולם יכול לומר לו שכרתיך ונתתי לך שכרך יאור" דלא קשה מידי דהא דפלוגתא היא התם ועוד דהכא ליכא אלא מינו כיון שמודה במקצת ואי אמר לא שכרתיך מטולם הוי כופר בכל וחזקה דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו: **אי** דאיכא עדים אחר אמאי יש לו חזקה. וגרסה דברחה מיירי דאי בלא רחה אומן נמי יש לו חזקה מינו דאי בעי אמר החזרתיו לך דאין צריך להחזיר לו בעדים אלא דאי ודאי ברחה מיירי א"כ אחר אמאי יש לו חזקה כיון דאיכא עדים דבתורת פקדון בא לידו ולא מצי למיטען נמי החזרתיו לך שהרי רחה ופר"ש גרחה מ"מ רחה. ל"כ ג"י מוס: דלא מצוי ליה רחה: (ד) רשב"ם ד"ה תיובתא וכו' המזרתיו לך ועוטן שמכרו לי אח"כ לו שמכרו לי מיירי אינו נאמן: (ה) ד"ה אמר רב חייא וכו' טלית אחר שהוא: (ו) ד"ה אמר ליה בשל בכיה לאומן סס"ד:

נוסח ראמר נמומבדיתא אומנים (בבגדאד) ריגים לבסור ולא מאמינים לאנשי "ראה" לדיות

מהגה

הגהות הגר"א ע"ז ד' אומנים להבגדים ע"ז אומנים ותגדיים

רבינו גרשום

אלא לאו דליכא עדים וקתני דאומן מהימן באגריה. היכא דליכא עדים וראיה לבעל הבית ברישא. ותיובתא דאביי דאמר דהיכא דליכא עדים כי ראה מהימן בעל הבית ותפיס ליה והא חכא אע"ג דראה בעל הבית ביד האומן לא תפיס דהאומן מהימן. וסייעתא לרבה דאמר דנאיל דאיכא תרתי אבל ראה לתרד מהימן האומן דהכא נמי ליכא אלא ראה לחדד: לא לבעלים דליכא עדים ולא ראה. פש"ח האומן מהימן אבל אי ראה אע"ג דליכא עדים מצי תפיס דלא מהימן האומן וכדאביי: הא אחר. כגון סוחר יש לו חזקה: היכי דמי אי דאיכא עדים. שהפקידה אצלו וראה בידי אחר אמאי יש לו חזקה. אלא לאו דליכא עדים אע"ג דליכא עדים וראה אחר יש לו חזקה אבל אומן אין לו חזקה הואיל דראה אע"ג דליכא עדים. דבאיכא עדים לא מצית לה לאוקמי דשמם דאיכא למיפרך אחר אמאי יש לו חזקה הואיל דאיכא עדים בשלמא לאביי ניחא משום דליכא עדים וראה מיהא תפיס דאין לו חזקה לאומן אלא לרבה דאמר דבעינן תרתי עדים וראה משו"ה אין לו חזקה אבל אי ליכא עדים אע"ג דראה יש לו חזקה והא קתני דאין לו חזקה קשיא: נתחלפו כלים בכלים בבית האומן. שהחזיר לו האומן כלי של אחר: תרי זה ישתמש בה. זה באותו כלי עד שיבא הלה ויטול את שלו ויחזיר לו את שלו אבל אם נתחלפו לו בבית האבל כו': אמר רב חייא. מפרש מאי איכא בין רישא לסיפא: וכי אין אדם עשוי לומר לאומן מכור לי טליתי. למי שמבקשו ממך ודאי עשוי לומר לו וכסבור היה האומן לסכור אותו טלית של אחר וסכר טליתו של זה בשגגה ומדעתו נתן לו לזה טלית שאינה שלו עד שישמש ויראה אחר שלו שמכר. ומש"ח מותר להשתמש בה דמדעתו נתן לו משא"כ בבית האבל ובבית המשתה: ל"ש. דמותר להשתמש אלא שנתן לו האומן הוא בעצמו. אבל נתנו לו אשתו ובניו אין משתמש בהן דשלא מדעת יתבי ניהלה (ו): והוא נמי. האומן אי יהיב לו: לא אמרן. דמשתמש בה: אלא דאמר ליה הא לך טלית זו סתם. משמע דמדעת יהביה ניהליה דקא ידע דלא דידיה היא ונתנה לו לישתמש בה: סרבלי. טלית: לא היו דברים מעולם. שאין בידי טליתך: אפקניה. טלית אחרינא דאמרת דלא דידי הוא ונחזוינה: אמר איברא. כלומר בודאי שלא אוציא לך טליתך: שפיר

עין משפט נר מצוה

קנז א מיי' פ"ט מהל' טוען הל' ב סמג עשין לב טוש"ע מ"מ סי' סט סעיף ד:

קנח ב מיי' פ"ו מהל' גזילה הל' ו סמג עשין עג טוש"ע מ"מ סי' קלו סעיף ח:

קנט ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

קס ד ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:

קסא ו מיי' פ"ט מהל' טוען הל' ח סמג עשין לב טוש"ע מ"מ סי' קלד סעיף ב: